Р Е Ц Е Н З И Я

От проф. Тодорка Игнатова Костадинова, д.и., професор в ПН 3.7 „Администрация и управление" във Факултет по обществено здравеопазване, директор "Акредитация, качество и проектна дейност" в Медицински университет – Варна, ул. „Марин Дринов" 55, Варна 9002, тел. 052 677 089, мобилен тел.: 0889588408, e-mail: kostadinova@mu-varna.bg

---

член на научно жури съгласно Заповед № 600 / 29.09.2026 г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър"

Относно: конкурс за заемане на образователната и научна степен „Доктор" в професионално направление 3.7. Администрация и управление по специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство".

Автор на дисертационния труд: Амджад Мустафа Амара

Тема на дисертационния труд: „Компоненти на емоционалната интелигентност (ЕИ) като средство за укрепване на човешките ресурси в здравните институции"

I. Биографични данни за кандидата

Амджад Мустафа Амара е специалист в областта на бизнес управлението, стратегическото управление на човешките ресурси и образованието. През периода 1996–1999 г. придобива бакалавърска степен по бизнес управление и застраховане в Израел, а през 1999–2001 г. завършва магистратура по бизнес управление и маркетинг в Университета в Манчестър, Великобритания. През 2010–2012 г. придобива бакалавърска степен по бизнес управление и образование и учителска квалификация в колеж WIZO, Хайфа, а през 2012–2014 г. завършва магистратура по бизнес управление със специализация „Стратегическо управление на човешките ресурси" в Университета в Хайфа.

От 2006 г. до момента работи като преподавател по бизнес управление и ръководител на катедра в гимназия Gernata в Кафр Кана, Израел. В периода 2014–2018 г. осъществява преподавателска дейност в различни образователни институции, включително Atid College и Al-Quds Open University. От 2001 г. заема длъжността заместник административен ръководител в Gernata College for Educational Advancement, а от 2000 г. управлява застрахователна агенция.

През 2023 г. започва докторантура във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър" с изследователска тема, посветена на компонентите на емоционалната интелигентност като средство за укрепване на човешките ресурси в здравните институции в Израел. През 2023–2026 г. участва в международни научни форуми и публикува научни трудо-

ве, свързани с емоционалната интелигентност, стратегическото управление на човешките ресурси и устойчивостта на здравните организации. През 2024 г. придобива квалификация за специалист по устойчивост, основана на емоционалната интелигентност.

Владее арабски език като майчин, иврит на отлично и английски език на добро ниво.

II. Обща характеристика и актуалност на темата на дисертационния труд

Дисертационният труд е в общ обем от 151 страници, разпределени както следва: увод, основен текст в три глави, заключение, библиография, приложения. Разработката е посветена на актуален проблем в областта на управлението на човешките ресурси, свързан с ролята на емоционалната интелигентност за преодоляване на професионалното прегаряне, задържането на персонала и устойчивостта на здравните организации в условията на продължителни кризи.

Актуалността на изследването се обуславя от нарастващото значение на човешкия фактор за ефективното функциониране на здравните институции, особено при недостиг на персонал, високо професионално натоварване и кризисни ситуации. В този контекст изследването на възможностите за интегриране на емоционалната интелигентност в практиките по управление на човешките ресурси има както теоретична, така и практическа значимост.

Обектът е свързан с организационно-управленските процеси в здравните институции и управлението на човешките ресурси в условията на продължителни кризи. Той е в съответствие с общата насоченост на дисертационния труд и създава основа за анализ на индивидуалните и организационните фактори, влияещи върху устойчивостта на персонала.

Предметът обхваща взаимовръзките между практиките по управление на човешките ресурси, компонентите на емоционалната интелигентност и професионалното прегаряне. Тематичният обхват е логически свързан с целта на разработката, като би могъл да бъде още по-прецизно ограничен до изследваните здравни институции в Израел и периода от пандемията от COVID-19 до войната „Железни мечове“.

Целта е насочена към изследване на ролята на компонентите на емоционалната интелигентност за укрепване на човешките ресурси в здравните институции. Тя е актуална и съответства на проблематиката на труда, като би могла да бъде формулирана по-кратко и по-конкретно, с по-ясно разграничаване на очаквания краен резултат от отделните изследователски дейности.

Изследователските задачи следват логическа последователност – от теоретично изясняване на основните понятия и анализ на управленския контекст до емпирично изследване и формулиране на практически препоръки. В общия си вид те осигуряват връзка между поставената цел и структурата на дисертационния труд

Авторовата **теза** е логически обвързана с темата, обекта и предмета на изследването и е конкретизирана чрез система от изследователски хипотези. Емпиричната проверка на тези хипотези позволява да бъдат разграничени потвърдените зависимости от онези, за които не са получени достатъчно доказателства, което е съществено за обективната интерпретация на резултатите.

По отношение на **методологията**, изследването съчетава количествен подход, приложен сред 110 здравни работници, с качествено проучване сред представители на управленските структури. Използването на двата подхода създава възможност за по-цялостно разглеждане на изследователския проблем. Би било полезно по-подробно да се обясни как резултатите от количественото изследване са свързани с качествения етап и как двата вида данни са обединени при формулирането на крайните изводи.

Резултатите допринасят за изясняване на връзките между отделните компоненти на емоционалната интелигентност, практиките по управление на човешките ресурси и различните измерения на професионалното прегаряне. Не всички изследователски хипотези получават емпирична подкрепа, включително предложеното посредническо влияние. Това обстоятелство не обезценява изследването, а подчертава необходимостта от прецизно разграничаване между установените зависимости и теоретично предположените механизми, които не са потвърдени.

Библиографията включва 83 източника на английски език, като значителна част от тях са публикувани през последните десет години. Използваната литература показва добро познаване на научните разработки по темата и осигурява теоретична основа на изследването.

III. Приноси на научните изследвания за развитието на научното знание

Приемам формулираните от докторанта приноси на дисертационния труд, които са структурирани в три основни групи: научни, научно-приложни и приложни приноси. Те отразяват основните резултати от проведеното изследване и са насочени към обогатяване на научното познание за ролята на емоционалната интелигентност в управлението на човешките ресурси в здравеопазването, особено в условията на продължителни и последователни кризи.

В групата на научните приноси се откроява обогатяването и конкретизирането на теоретичните постановки относно интегрирането на емоционалната интелигентност в управлението на човешките ресурси в здравните институции. Изследването допринася за по-задълбоченото разбиране на емоционалните компетентности като потенциален защитен фактор в кризисна среда и на тяхното значение за устойчивостта на персонала. Особено съществен е акцентът върху необходимостта от диференциран подход към професионално-

то прегаряне в зависимост от характера на кризата. Разграничаването на физическото изтощение, характерно за пандемичния период, и психологическото изтощение, свързано с военния период, поставя въпроса за съобразяване на организационните мерки със специфичните рискове и потребности на персонала.

Научно-приложните приноси са свързани с разработването и валидирането на комплексен инструмент за оценка на интегрирането на емоционалната интелигентност в основните етапи на управлението на човешките ресурси – подбор, обучение, управление на професионалното представяне и задържане на персонала. Принос представлява и предложеният методологичен подход, съчетаващ количествени и качествени методи за изследване на управленските практики. Чрез него се създават възможности за по-задълбочено интерпретиране на резултатите и за изясняване на различията между декларираните политики и тяхното реално приложение в институционалната среда.

Приложните приноси се изразяват във формулирането на препоръки за усъвършенстване на управлението на човешките ресурси и превенцията на професионалното прегаряне на различни управленски равнища. Акцент е поставен върху значението на организационната култура, формализирането на неформалните практики за задържане на персонала и възможностите за разработване на целенасочени мерки на национално равнище, съобразени с особеностите на отделните институционални типове. Положително следва да се оцени разграничаването на препоръките според степента на емпирична подкрепа, както и отчитането на ограниченията на изследователския дизайн при формулирането на перспективни управленски решения.

Считам, че формулираните приноси съответстват на тематиката и целите на дисертационния труд и представят основните резултати от изследването в теоретичен, методологичен и практико-приложен аспект. Те имат значение за развитието на научните изследвания в областта на управлението на здравеопазването и за по-нататъшното проучване на възможностите за интегриране на емоционалната интелигентност в политиките и практиките за управление на човешките ресурси в условията на кризисна среда.

IV. Автореферат и публикации по труда

Авторефератът представя ясно и последователно основните положения, структурата, методологията и резултатите на дисертационния труд. В него са отразени съществените научни и научно-приложни приноси на изследването, като съдържанието съответства на разработката и дава добра представа за постигнатите резултати и тяхната практическа значимост.

Публикационната дейност на докторанта е в съответствие с тематиката на дисертационния труд. Представени са три самостоятелни публикации и една публикация в съав-

торство с научния ръководител, чиито резултати са обсъдени в рамките на международни научни конференции. Въз основа на представената наукометрична справка може да се заключи, че са изпълнени минималните национални и приложимите институционални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

V. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата

Въз основа на доклада за сходства, прегледа на достъпната научна литература и извършения съдържателен анализ на дисертационния труд и и автореферата, не са установени обстоятелства, които да дават основание за съмнения относно академичната добросъвестност на автора или за констатация за наличие на плагиатство.

VI. Критични бележки, въпроси и препоръки

Нямам сериозни критични бележки към дисертационния труд на докторант Амджад Мустафа Амара. Препоръчвам при следващо разширено продължение на изследването, приносите да бъдат представени още по-ясно чрез разграничаване на установените емпирични резултати от научната им интерпретация и практическите приложения. Така ще бъде разширено полето на изследователските въпроси.

VII. Заключение

Въз основа на съдържателното, структурно и комплексно оценяване на представения дисертационен труд, автореферата и публикациите по него, **давам положителна оценка и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят научна степен „Доктор“** на **Амджад Мустафа Амара** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.7. “Администрация и управление“, специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

Дата: 28.10.2026 г. **Изготвил рецензията:**

гр. Варна /Проф. Т. Костадинова, д.и./